

Magdalena Gomułka
Biblioteka Śląska w Katowicach
Krajowy koordynator ILN
poland.ilnetwork@gmail.com

Kształtowanie kariery zawodowej poprzez udział w International Librarians Network¹

Streszczenie: *W artykule przedstawiono wyniki ankiety dotyczącej wpływu współpracy z zagranicznymi bibliotekarzami na rozwój zawodowy uczestników International Librarians Network. Scharakteryzowano także ideę, zasady działania inicjatywy oraz opinie badanych.*

Słowa kluczowe: *International Librarians Network, Międzynarodowa Sieć Bibliotekarzy, współpraca, rozwój zawodowy bibliotekarzy*

Wprowadzenie

Rozwój zawodowy niezaprzeczalnie jest procesem długofalowym, zaplanowanym, zachodzącym w czasie podejmowania różnych działań, które mogą przyjmować zarówno charakter formalny (kształcenie uniwersyteckie, udział w kursach, warsztatach czy w szkoleniach), jak i nieformalny (lektura literatury fachowej, obserwacje, rozmowy z innymi pracownikami). Współcześni pracodawcy coraz większą uwagę przykładają do kształtowania kompetencji podwładnych, próbują odczytywać ich potrzeby oraz oczekiwania, co z kolei pozwala na wykorzystywanie ich potencjału, wiedzy oraz umiejętności. Wykorzystują wówczas najnowsze metody coachingu czy mentoringu, coraz częściej stosowanych także w bibliotekach². Dodatkową korzyścią rozwoju sfery zawodowej, bez względu na wybór rozwiązania, jest również rozwój osobisty pracownika.

Bibliotekarze, którzy chcą podnosić swoje umiejętności i poszerzać wiedzę, często podejmują działania wykraczające poza zawodowe obowiązki. Wykorzystują każdą okazję do poznania nowych zagadnień, technologii i poszerzania kręgu zawodowych znajomości. W tworzeniu sieci kontaktów pomaga udział w krajowych i zagranicznych konferencjach, seminariach oraz programach mentorskich³. Programy mentorskie są szczególnie interesujące dla pracowników bibliotek, gdyż zakładają współpracę z kompetentnym mentorem, a wszelkie działania podejmowane w czasie współpracy mają na celu rozwój

¹ Do powstania tekstu przyczyniły się: Alyson Dalby, Kate Byrne, Clare McKenzie i Amy Barker, koordynatorki programu International Librarians Network (ILN) z University of New South Wales Library w Sydney, które przeprowadziły badania uczestników ILN i dostarczyły autorce wyniki.

² O teorii mentoringu w bibliotece oraz doświadczeniach we wdrażaniu pisały więcej Joanna Kamińska oraz Jadwiga Sadowska. Zob. KAMIŃSKA, J. Wykorzystanie mentoringu i coachingu w bibliotece jako uczącej się organizacji. W: *Marketing wewnętrzny i zarządzanie zasobami ludzkimi w bibliotece* : II ogólnopolska konferencja naukowa, Białystok, 24–26 czerwca 2009: praca zbiorowa, red. H. Brzezińska-Stec i J. Kudrawiec, Białystok, 2010, s. 290–300. ISBN 978-83-7431-240-0 oraz SADOWSKA, J. Na marginesie zarządzania — mentoring i coaching w praktyce bibliotecznej. *Bibliotekarz* 2009, nr 10, s. 7, ISSN 0208-4333.

podopiecznego. Często się zdarza, że relacja przybiera charakter hierarchiczny, gdzie mentor, czuwając nad postępem umiejętności „ucznia”, wyznacza mu cele pracy. Natomiast przykładem inicjatywy opartej na modelu peer-mentoring, odrzucającej model nauczyciel–uczeń na rzecz partnerstwa, jest projekt [International Librarians Network](#) (Międzynarodowa Sieć Bibliotekarzy).

International Librarians Network

International Librarians Network (ILN) to międzynarodowa inicjatywa bibliotekarzy, która narodziła się w 2012 r. w Sydney. Nad jej organizacją i przebiegiem czuwa australijski zespół programu (Kate Byrne, Alyson Dalby, Clare McKenzie, Amy Barker) oraz krajowi koordynatorzy ILN. Projekt realizowany jest poprzez łączenie w pary bibliotekarzy, studentów bibliotekoznawstwa i pracowników ośrodków naukowych z całego świata na okres 4-miesięcznej komunikacji. Udział w ILN polega na współpracy, wzajemnym rozwoju, przekazywaniu zdobytego doświadczenia, inspirowaniu siebie oraz partnera do podejmowania zawodowych inicjatyw⁴.

Jako główne idee ILN wymienia się możliwości budowania międzynarodowej sieci kontaktów zawodowych, poznawanie innych perspektyw bibliotekarstwa oraz zdobywanie praktycznej wiedzy. Udział przez cały czas pozostaje bezpłatny, ale uczestnik powinien posługiwać się językiem angielskim, mieć dostęp do internetu, odpowiedni czas na przygotowanie odpowiedzi oraz być otwartym na współpracę z zagranicznym bibliotekarzem. Istotna jest także chęć do nauki, poszerzenia własnej wiedzy oraz dzielenia się doświadczeniem. Te wspólne cele oraz korzyści, jakie chcemy osiągnąć z partnerstwa, są elementami podtrzymującymi przez cztery miesiące proces komunikacji⁵. Kiedy w 2013 r. ruszyła edycja pilotażowa projektu ILN, nikt z koordynatorów programu nie przypuszczał, że osiągnie on tak globalne jak dziś rozmiary. W próbnej oraz trzech pełnych wersjach połączono w pary 1779 zgłoszonych uczestników pochodzących ze 103 krajów z całego świata.

Funkcjonowanie projektu, od momentu zapisu poprzez kontakty z wyznaczonym bibliotekarzem, koordynatorami projektu, pozostałymi uczestnikami, aż do otrzymania certyfikatu udziału, odbywa się drogą elektroniczną. Koordynatorzy przesyłają też pocztą elektroniczną wszelkie informacje organizacyjne czy propozycje tematów do rozmów. Zgłoszenie do ILN odbywa się poprzez wypełnienie ankiety umieszczonej w czasie

³ Najpopularniejsze programy mentorskie to: projekty Mentoring Career, Mentoring Conference Stowarzyszenia Bibliotek Amerykańskich ALA oraz Yalsa's Virtual Mentoring Program Sekcji Yalsa. Por. GOMUŁKA, M. Mentoring i coaching w rozwoju zawodowym młodego bibliotekarza. *Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski* [on-line]. Olsztyn: Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich 2014, nr specjalny [dostęp 22.10.2014]. ISSN 1640-2200. Dostępny w: http://www.wbp.olsztyn.pl/bwm/bwm_fbm_03.pdf.

⁴ Krótki przewodnik zawierający najważniejsze wskazówki został opublikowany na stronie internetowej Programu Rozwoju Bibliotek. Zob. GOMUŁKA, M. *Międzynarodowa Sieć Bibliotekarzy — 10 pytań i odpowiedzi* [on-line]. [dostęp 22.10.2014]. Dostępny w: <http://www.biblioteki.org/pl/wiadomosci/czytaj/3130>.

⁵ SMITH, C.F., MCKENZIE, C., BYRNE, K., DALBY, A. Internationalize your professional network. *Felicopter* [on-line]. Ottawa: Canadian Library Association 2013, nr 6 [dostęp 22.10.2014]. ISSN 0014-9802. Dostępny w: http://www.cla.ca/feliciter/2013/6/Feliciter6_Vol_59_WEB.pdf.

rekrutacji na [witrynie ILN](#)⁶, a wypisanie obszarów zainteresowań i sektora pracy pomagają w wyznaczeniu przez system partnera. Ważne jest, aby w procesie dopasowania druga osoba pochodziła z innego kraju, co sprawi, że ten kontakt ma szansę być bardziej różnorodny i bogatszy merytorycznie. Po zakończeniu rundy programu sami podejmujemy decyzję o zaprzestaniu lub kontynuacji współpracy⁷.

Analiza uczestnictwa bibliotekarzy w International Librarians Network

W marcu 2013 r. do wersji pilotażowej przyjęto 92 bibliotekarzy z 18 krajów. Pierwsza w pełni zorganizowana runda zgromadziła 391 chętnych pochodzących z 39 państw. Do kolejnej zgłosiło się blisko dwa razy więcej osób — 764 z 76 krajów. W obecnej rundzie projektu połączono w pary 532 bibliotekarzy, studentów bibliotekoznawstwa i pracowników ośrodków informacji z 69 państw. Z uzyskanych danych można powiedzieć, że International Librarians Network cieszy się popularnością w środowisku bibliotekarskim, a znajomość istoty tej inicjatywy sukcesywnie wzrasta.

Po każdej zakończonej rundzie projektu uczestnicy proszeni są o wypełnienie kwestionariusza ankiety internetowej zawierającej pytania o przebieg i rezultaty współpracy. W ten sposób otrzymuje się informacje zwrotne od użytkowników, które umożliwiają wprowadzanie zmian w formule przedsięwzięcia. W niniejszym artykule przeanalizowano 183 ankiety wypełnione przez bibliotekarzy uczestniczących w pilotażowej, pierwszej oraz drugiej rundzie. Starano się odpowiedzieć m.in. na następujące pytania:

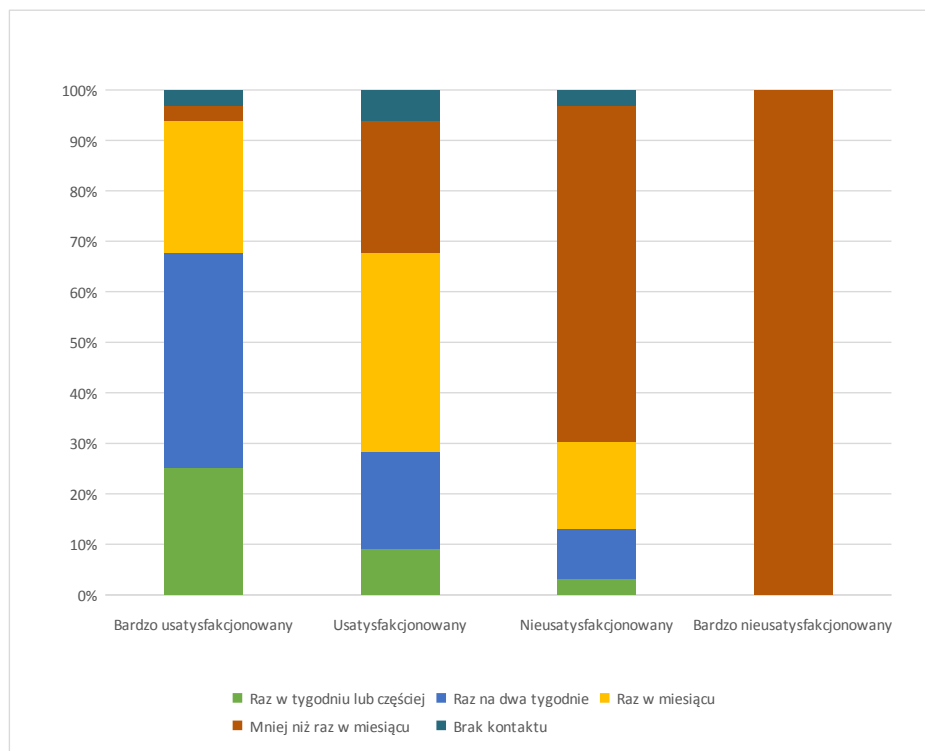
- Czy istnieje korelacja między częstotliwością kontaktów a poczuciem zadowolenia z podejmowanych działań?
- W jaki sposób udział w projekcie wpłynął na aktywność zawodową ankietowanego?
- Czy badani zamierzają zgłosić się ponownie do następnej rundy projektu?
- Czy uczestnicy planują kontaktować się z partnerem po zakończeniu rundy?

Zależność między częstotliwością udzielanych odpowiedzi a poczuciem zadowolenia z udziału

Z przeprowadzonych badań wynika, że istnieje korelacja pomiędzy częstotliwością komunikowania się z partnerem a ogólną satysfakcją z udziału w projekcie (wykr. 1). Im częstszy jest to kontakt, tym zadowolenie bardziej wzrasta. Najwięcej respondentów preferowało udzielanie odpowiedzi raz na dwa tygodnie, gdyż rzadsze odpowiadanie powodowało pogorszenie jakości rozmów lub ich przerywanie.

⁶ Arkusz zgłoszenia zamieszcza się dwa razy w roku (styczeń/luty, lipiec/sierpień) przez kilka tygodni.

⁷ GOMUŁKA, M. International Librarians Network — podsumowanie roku działania projektu w Polsce i na świecie. *Poradnik Bibliotekarza* 2014, nr 7–8, s. 20–21. ISSN 0032-4752.

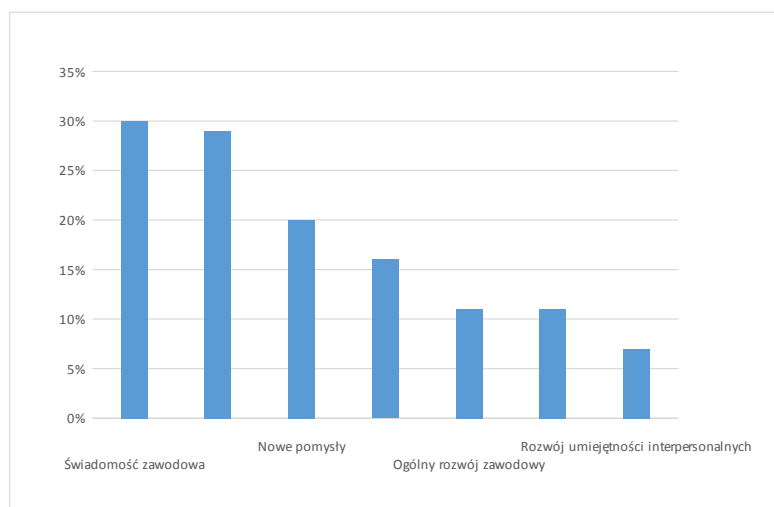
Wykr. 1. Satysfakcja z udziału w projekcie a częstotliwość kontaktów

Źródło: DALBY, A., BYRNE, K., MCKENZIE, C., BARKER, A. *International Librarians Network. Internal impact analysis. 2014* [dokument niepublikowany].

Wpływ ILN na sferę zawodową uczestników

W celu zbadania opinii uczestników na temat rezultatów tworzenia międzynarodowej współpracy zapytano ich o efekty tej współpracy i jej wpływ na sferę zawodową (wykr. 2). Można było wskazać kilka odpowiedzi. Uzyskane wyniki pozwoliły wyszczególnić siedem obszarów efektów partycypacji w projekcie:

- zwiększenie świadomości zawodowej,
- międzynarodowa perspektywa bibliotekarstwa,
- nowe pomysły na innowacje w swoim środowisku pracy,
- zdobycie motywacji oraz pewności w zawodzie,
- ogólny rozwój zawodowy,
- tworzenie sieci kontaktów zawodowych,
- rozwój umiejętności interpersonalnych.

Wykr. 2. Wpływ udziału w projekcie na sferę zawodową uczestników

Źródło: DALBY, A., BYRNE, K., MCKENZIE, C., BARKER, A. *International Librarians Network. Internal impact analysis. 2014* [dokument niepublikowany].

Z powyższego wykresu wynika, że partycypacja w International Librarians Network najbardziej wpłynęła na zwiększenie świadomości zawodowej (30%) oraz dostrzeżenie bibliotekarstwa w ujęciu międzynarodowym (29%). Dzięki kontaktom z bibliotekarzami z innych krajów uczestnicy mieli możliwość poznania różnych stanowisk postrzegania problemów i sposoby ich rozwiązywania. Trudności, na jakie napotykamy w codziennej pracy, często nie różnią się od sytuacji naszych kolegów za granicą. Dyskusje prowadzone zarówno z naszym partnerem, jak i z innymi uczestnikami w serwisach społecznościowych oraz na witrynie projektu, pomagały bibliotekarzom odnaleźć swoją pozycję w ścieżce zawodowej, wyznaczać cele rozwoju oraz diagnozować zdolności potrzebne do ich osiągnięcia.

Komunikacja w projekcie odbywa się głównie za pośrednictwem poczty elektronicznej, komunikatorów internetowych oraz mediów społecznościowych. Jak wykazały ankiety, wiedza, doświadczenie czy nowe pomysły, jakie bibliotekarze wynieśli z partnerstwa, natchnęły ich do wprowadzania zmian w relacji z czytelnikiem, w funkcjonowaniu biblioteki oraz do integracji krajowego środowiska bibliotekarzy (20%). Zastosowali wskazówki dotyczące architektury i wystroju pomieszczeń bibliotecznych, nowe rozwiązania w metodyce pracy z najmłodszymi podopiecznymi oraz pomysły na rozwój kariery zawodowej. Ciekawą inicjatywą ILN jest stworzenie forum dyskusyjnego bibliotekarzy przez Stowarzyszenie Informacji i Dokumentacji Uniwersytetu w Jaunde PRAIDS-UYI (Professional Association of Information and Documentation Sciences of the University of Yaounde).

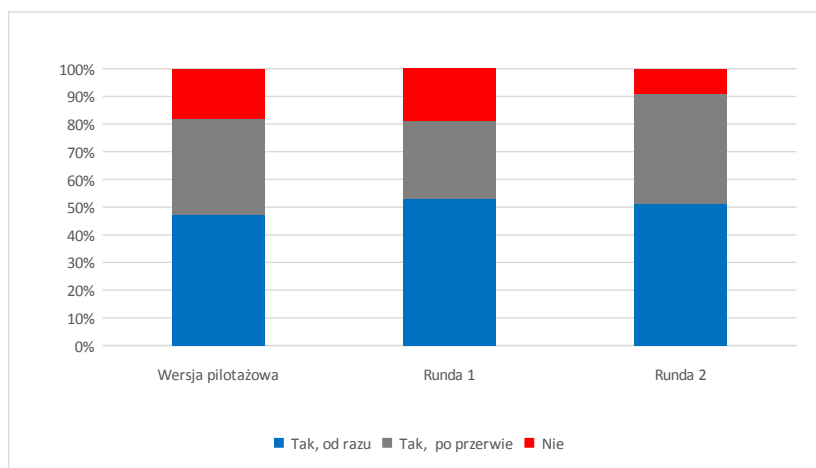
Wymiana informacji pomiędzy uczestnikami wzbogacała ich obustronnie oraz spowodowała zwiększenie pewności siebie w już wykonywanym, lub dopiero w przyszłym, zawodzie bibliotekarza (16%). Ankietowani wskazali również na uświadomienie sobie ogromu wiedzy możliwej do przekazania. To, czym się dzielili, to nie tylko informacje specjalistyczne, ale i opinie, zainteresowania czy ogólne refleksje. Wzajemna współpraca

często wprowadzała ich na wyższy poziom rozwoju zawodowego, uzmysławiała znaczenie odpowiedzialności za własną karierę. Angażowanie się w budowanie partnerstwa oraz uczenie się skutkowało nabraniem dystansu do sytuacji osobistej i zawodowej.

Tworzenie sieci kontaktów zawodowych pozwala nie tylko na wymianę informacji czy poszerzenie wiedzy, ale jest także szansą na poznanie charakteru pracy zagranicznych bibliotek czy kultury innych krajów. Ankietowani wskazali, że podczas zmiany miejsca pracy znajomości z projektu pomogły poczuć się pewniej w nieznanym kraju (11%). Rozwój zawodowy nie tylko dotyczył tutaj aspektu nowej pracy, były to także nowe możliwości zorganizowania wyjazdów studyjnych czy indywidualnych wycieczek do zagranicznych bibliotek. Koordynatorzy projektu mają też nadzieję, że ich praca przyczyni się do rozwoju międzynarodowej współpracy w prowadzeniu badań naukowych. Nawiązywanie kontaktów, budowanie więzi z zagranicznym partnerem i współpraca (11%) rozwijały też umiejętności interpersonalne, negocjacyjne oraz znajomość języka angielskiego (7%).

Przyszły udział ankietowanych w projekcie

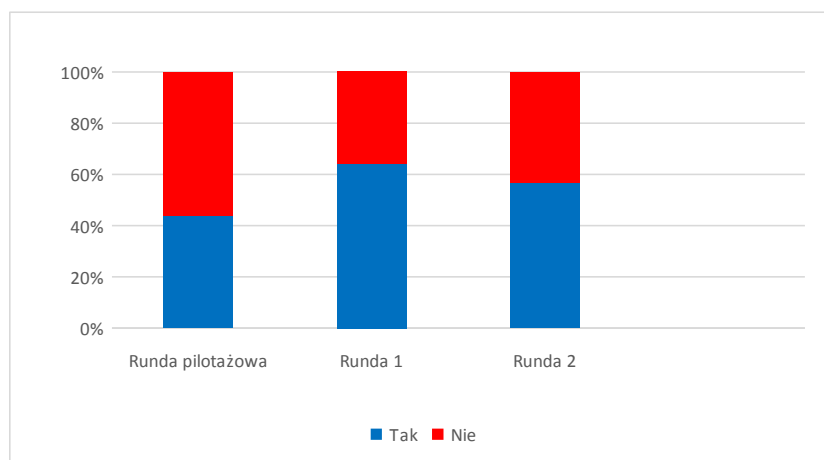
Jakość podejmowanych kontaktów oraz zaangażowanie koordynatorów w jej przebieg projektu owocował różnymi stanowiskami uczestników w kwestii ponownego skorzystania z programu (wykr. 3). We wszystkich trzech zakończonych rundach liczba planowanych kontynuacji oscylowała w granicach 80–90%.

Wykr. 3. Deklarowany udział w kolejnej rundzie projektu

Źródło: DALBY, A., BYRNE, K., MCKENZIE, C., BARKER, A. *International Librarians Network. Internal impact analysis. 2014 [dokument niepublikowany]*.

Po zakończeniu oficjalnej współpracy uczestnicy mają prawo zakończyć kontakty z wyznaczonym bibliotekarzem i, jak wskazuje ankieta przeprowadzona w pilotażowej rundzie, planowało to aż 56% uczestników (wykr. 4). W kolejnych rundach już większa część nadal chciała utrzymywać kontakt z bibliotekarzem z innego kraju.

Wykr. 4. Kontakt z partnerem po zakończeniu rundy pilotażowej, pierwszej oraz drugiej projektu
Źródło: DALBY, A., BYRNE, K., MCKENZIE, C., BARKER, A. *International Librarians Network. Internal impact analysis. 2014* [dokument niepublikowany].

Podsumowanie

Doświadczenia koordynatorów ILN pokazują, że uczestniczenie w budowaniu sieci kontaktów i rozwijaniu wiedzy zawodowej wyostreza spojrzenie na zawód bibliotekarza. Potrafimy popatrzeć na naszą pracę z innej perspektywy, nawet krytycznie, inne możliwości pracy z czytelnikiem czy ustalić priorytety wytyczające kierunek naszej działalności. Poza tym międzynarodowe bibliotekarstwo pomaga budować światowy system wsparcia i poczucie wspólnoty między pracownikami bibliotek z całego świata. Wiedza, jaką uczestnicy International Librarians Network zdobywają w programie, pozwala im ulepszać ich codzienną pracę, zdobyć nowe pomysły i sposoby rozwiązań problemów. Integracja środowiska bibliotekarzy może przyczynić się również do tworzenia jednomyślnego, ogólnoswiatowego rzecznictwa w sprawie bibliotek. Jak twierdzą koordynatorzy ILN, nawet najmniejsza inspiracja czy innowacja może przekraczać granice państw i kontynentów, rozwijać nasz potencjał i sprawiać, że jesteśmy lepsi.

Bibliografia:

1. DALBY, A., BYRNE, K., MCKENZIE, C., BARKER, A. *International Librarians Network. Internal impact analysis. 2014* [dokument niepublikowany].
2. GOMUŁKA, M. International Librarians Network — podsumowanie roku działania projektu w Polsce i na świecie. *Poradnik Bibliotekarza 2014*, nr 7–8, s. 20–21. ISSN 0032-4752.
3. GOMUŁKA, M. Mentoring i coaching w rozwoju zawodowym młodego bibliotekarza. *Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski* [on-line]. Olsztyn: Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich 2014, nr specjalny [dostęp 22.10.2014]. ISSN 1640-2200. Dostępny w: http://www.wbp.olsztyn.pl/bwm/bwm_fbm_03.pdf.
4. GOMUŁKA, M., *Międzynarodowa Sieć Bibliotekarzy — 10 pytań i odpowiedzi* [on-line]. [dostęp 22.10.2014]. Dostępny w: <http://www.biblioteki.org/pl/wiadomosci/czytaj/3130>.
5. KAMIŃSKA, J. Wykorzystanie mentoringu i coachingu w bibliotece jako uczącej się organizacji. W: *Marketing wewnętrzny i zarządzanie zasobami ludzkimi w bibliotece: II ogólnopolska konferencja naukowa*, Białystok, 24–26 czerwca 2009: praca zbiorowa, red. H. Brzezińska-Stec i J. Kudrawiec. Białystok, 2010, s. 290–300. ISBN 978-83-7431-240-0.

6. SADOWSKA, J. Na marginesie zarządzania — mentoring i coaching w praktyce bibliotecznej. *Bibliotekarz* 2009, nr 10, s. 7. ISSN 0208-4333.
7. SMITH, C.F., MCKENZIE, C., BYRNE, K., DALBY, A., Internationalize your professional network. *Felicopter* [on-line]. Ottawa: Canadian Library Association 2013, nr 6 [dostęp 22.10.2014]. ISSN 0014-9802. Dostępny w: http://www.cla.ca/feliciter/2013/6/Feliciter6_Vol_59_WEB.pdf.

Gomułka, M. Kształtowanie kariery zawodowej poprzez udział w International Librarians Network. Biuletyn EBIB [on-line] 2014, nr 8 (153), Edukacja i rozwój osobisty bibliotekarzy. [Dostęp 20.11.2014]. Dostępny w: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/289>. ISSN 1507-7187.